

Lensli maakt grote slagen met veenvrij substraat voor boomkwekerij en vaste planten

Rijnbeek en Zoon zegt veen vaarwel zonder concessies te doen aan de kwaliteit

Lensli stopt veel energie en toewijding in de ontwikkeling van veenvrije substraten. Dit blijft dan ook niet zonder succes. Samen met vasteplantenkweker Rijnbeek en Zoon in Boskoop is de potgrondleverancier erin geslaagd een effectieve veenvrije teelt op te zetten. De kweker is volledig om en pot alle nieuwe planten nu op in veenvrij substraat – dit zonder de behandeling aan te passen en in te leveren op de kwaliteit van het product. Hiermee willen beide partijen aantonen dat het telen van een kwalitatief gewas zonder veen kan. Mart Slingerland en Gert van Beek, beiden van Lensli, en Marcel van Vemde van Rijnbeek en Zoon vertellen over hun eerste bevindingen.

Auteur: Emiel te Walvaart

Het veenvrij telen werd bij Rijnbeek vanzelfsprekend niet van de ene op de andere dag ingevoerd. De kwekerij anticipeert graag tijdig op toekomstige ontwikkelingen, zoals de reductie van veen in substraten. Marcel van Vemde, directeur van Rijnbeek en Zoon: 'Wij zijn al acht jaar bezig met het bekijken van de mogelijkheden voor veenvrij telen. Eigenaar Arno Rijnbeek en Mart Slingerland zijn samen al lang geleden begonnen met proeven. Arno vroeg zich af, onder meer op grond van de marktrends, of het wel wenselijk is om op de bestaande manier met veengebruik door te gaan. Door deze combinatie van factoren verwachtte hij dat er vroeg of laat, vrijwillig of onvrijwillig, stappen gemaakt moeten worden in de markt.'

Roer om

Arno Rijnbeek begon destijds met het neerzetten van veenvrije mengsels (concepten of samenstellingen) in de tuin, tussen de gangbare substraten. Deze kregen geen andere behandeling, zodat hij kon onderzoeken wat de mogelijkheden van veenvrij telen zijn.

Van Vemde: 'Na verloop van tijd ging Mart Slingerland van Lensli ook zelf onderzoek doen. Op basis van voortschrijdend inzicht werden er toen zaken aangepast. Een kleine drie jaar geleden lag er een serieuze test met verschillende rassen, die we over een periode van twee jaar hebben laten staan. Ze werden op dezelfde manier behandeld als de planten eromheen. Zien we extreme verschillen of problemen ontstaan? Nou, eigenlijk niet. Wellicht miniem, maar je kunt twisten over de vraag of dat ernstig is. Voor ons als bedrijf bevestigde het dat we met een gerust hart veenvrij konden telen.' Vorig jaar augustus gooide Rijnbeek het roer rigouzeus om. 'Samen met Lensli hebben we afgesproken om alles wat nieuw wordt opgepot in veenvrij substraat te zetten. Misschien lopen we in dit opzicht een beetje voor de muziek uit, maar we hebben er een goed gevoel bij dat het geen afbreuk doet aan de kwaliteit van het product. Bovendien merken we dat steeds meer afnemers, niet alleen in Engeland, maar ook eromheen, informeren naar onze ontwikkelingen op dat gebied. En als ze horen wat die stappen zijn, krijgen we zonder uitzondering

Duurzaamheid bij Lensli

Telers ondersteunen in de transitie naar duurzaam telen is een belangrijk speerpunt bij Lensli. Zo kan bij de levering van substraat de betreffende footprint worden bijgeleverd. Dat maakt inzichtelijk hoe duurzaam en circulair je substraat is. Ook is er een duurzaamheidsclassificatie-tabel beschikbaar, waarin je kunt zien in welke classificatie een substraat valt. Desnoods kun je het verbeteren, waarbij Lensli advies kan geven. Alle grondstoffen die worden gebruikt, zijn RHP-gecertificeerd. Alle veen dat Lensli inzet, heeft een Responsibly Produced Peat (RPP)-certificaat.

een positieve respons.

Lensli heeft inmiddels de eerste vrachten potgrond geleverd. 'De planten staan er goed in te groeien. Het verloopt perfect tot nu toe. De Rijnbeek-medewerkers aan de oppotmachine zeggen dat het fijne grond is om mee te werken. En belangrijker: de teeltman laat weten dat de planten goed wortelen. Ook het potniveau blijft mooi intact; het substraat zakt niet in. Dit komt mede doordat veenvrij substraat veel bark bevat, wat een stug materiaal is. Dat het volume van de grond intact blijft, is essentieel voor de groei van de plant. Als de fysische gesteldheid van een substraat achteruitgaat, moet het wortelgestel zich aanpassen. Vaak reddend de wortels het dan niet', vertelt Slingerland, de substraatspecialist van het eerste uur bij Lensli die sinds kort met pensioen is.

Kwaliteit evenwaardig

Slingerland constateert dat Rijnbeek blij is met de gemaakte keuze. 'De eerste veenvrije planten zijn inmiddels uitgeleverd. De kwaliteit is niet minder dan die van planten die gekweekt zijn in substraat met veen. Dat we stappen moeten en willen maken op milieugebied, is duidelijk. Maar we willen geen concessies doen aan de kwaliteit. Dat doen we bij Rijnbeek niet. Sterker nog: het gaat zelfs beter. Dat maakt het juist leuk.'

Slingerland weet uit ervaring dat vaste planten zich lekker voelen in basische grond met een wat hogere pH. 'In de boomteelt werkt men meestal met een lagere pH. Bij een veenvrije teelt is dan een andere aanpak vereist voor de bemesting tijdens de teelt; die is nodig om de pH enigszins laag te houden. Zuurminnende gewassen houden meestal van een lagere pH;

voor kalkminnende vaste planten maakt dat eigenlijk niet uit.'

Het veenvrije substraat bestaat uit een mengsel van organische circulaire grondstoffen, zoals rijstkaf en bark, aangevuld met Basis BioMix. Een groot voordeel voor Rijnbeek is dat het mengsel zowel in kleinere als grotere potten is toe te passen. Gert van Beek, accountmanager bij Lensli: 'Rijnbeek wilde één substraat voor de gehele brede waaier van teelten. Met dit substraat kun je dus meerdere potmaten bedienen. Zo hoeft de kweker niet elke keer apart een paar ENm3 te bestellen voor een bepaalde soort. Op die manier kan hij gericht toewerken naar zijn doel om veenvrij te telen.'

'Sinds we in de transitie van veenreductie zitten, zie je dat het oude bestand van samenstellingen de kast in gaat', stelt Slingerland. 'Dit komt ook voort uit de behoefte van kwekers om het aantal potgrondsoorten terug te dringen. Wij spelen hierop in en kunnen met onze nieuwe mengselconcepten aan die vraag voldoen. Vroeger moest een substraat altijd grof en luchtig zijn. Tegenwoordig werken we met veel kleinere fracties, maar die zijn eveneens luchtig. Luchtige grond hoeft niet altijd grof te zijn. De mensen aan de oppotmachine zijn vol lof over het werken met substraat met kleinere fracties. Een ander voordeel van dit fijnere substraat is de homogeniteit en de mooie capillaire werking. Grover substraat bevat veel poriën, maar die verstoren de belangrijke capillaire werking. Ons doel is om zoveel mogelijk homogeniteit in de pot en de partij te krijgen. Het keuzemoment voor het geven van water en mest wordt voor de teler gemakkelijker te bepalen. We hebben op dit gebied steeds meer kennis. En niet te vergeten ervaring, want kwekers schakelen vooral op basis hiervan over op veenvrij of -gereduceerd telen.'

Meteen 100 procent veenvrij

Anders dan menig collega-kweker koos Rijnbeek ervoor meteen 100 procent veenvrij te telen in plaats van in stappen te reduceren. 'Iedereen maakt natuurlijk zijn eigen afweging. Maar wij hebben in de testperiode gezien dat de manier waarop we 100 procent veenvrij telen goede resultaten gaf. Waarom zou je dan nog een tussenstap maken? Bij ons zagen de gewassen er net zo uit als voorheen in veen. Ons besluit was gefundeerd op de resultaten van proeven die we acht jaar geleden zijn begonnen. We hebben er alle vertrouwen in', meent Van Vemde.

Zoals gezegd krijgen de planten in veenvrij

substraat en de planten in op veen gebaseerde potgrond geen verschillende behandeling.

'Omdat we 5000 soorten hebben, moeten we af en toe toch wat meer middelen dan een bedrijf met een monocultuur. Daar kan vaak specifieker worden afgestemd en zal meer op het randje worden gewerkt dan bij ons. Voor ons is dat minder belangrijk; wij kijken naar de prestaties van de planten die in de loop der jaren in het mengsel hebben gestaan. We checken continu hoe we een zo goed mogelijke mix kunnen maken voor een optimale kweek van al onze planten. En niet in de laatste plaats: hoe reageren onze klanten erop? Hebben we daar een goed gevoel bij, dan is er voor ons geen reden om het anders te doen.'

Afstrooimateriaal

Naast substraat neemt Rijnbeek ook afdek materiaal van Lensli af. Van Beek: 'Na een aantal succesvolle testen heeft Rijnbeek uiteindelijk voor Herbaedeck HBR gekozen. Het materiaal gaat soepel door de machines en blijft goed liggen, ook bij slagregens. Het droogt mooi af en vormt geen korst, waardoor het strooisel niet luchtdicht, maar juist doorlatend wordt. In eerste instantie wordt er afgestrooid om versnelde aandroging van de topplaat te krijgen, met als doel om onkruid en woekeraars weg te houden. Daarnaast verbetert hierdoor de capillaire werking, blijft het substraat homogener, bespaar je water en wordt de pot volledig benut. Afstrooien doe je in eerste instantie tegen onkruid, maar er zijn steeds meer mensen die inzien dat het ook andere voordelen heeft. Bovendien heb je veel minder uitval en werkt het gunstig in het kader van veenreductie, omdat het afstrooimateriaal meetelt als niet-veen in de potgrond. Een aantal potplantenkwekers doet in dit licht proeven met afdek materiaal proeven. Je mag steeds minder middelen gebruiken, dus je moet vaker naar alternatieven zoeken.'

Lensli staat altijd open voor het opzetten van praktijkdemo's met nieuwe substraten, samen met een kweker. Van Beek: 'We willen deze demo's op grotere schaal gaan inzetten. Bij kleinere demo's staan de planten vaak tussen de reguliere gewassen; hierdoor krijgen ze niet de aandacht die ze zouden moeten krijgen. Grotere demo's zijn belangrijk omdat ze meer inzicht verschaffen in de mogelijkheden en onmogelijkheden en sturing mogelijk maken. Dankzij onze referentiesubstraten kunnen wij vertrouwen op formules die zich al ruimschoots

Mart Slingerland

Gert van Beek

Marcel van Vemde

Rijnbeek en Zoon

Rijnbeek en Zoon in Boskoop is een familiebedrijf van de derde generatie dat vaste planten kweekt in de volle grond en in pot. De planten worden wereldwijd in 25 landen afgezet. Rijnbeek onderscheidt zich met een heel breed assortiment dat uit zo'n 5000 soorten bestaan. Hierbij wordt samengewerkt met een groot aantal partijen, zoals veredelaars en liefhebbers uit de hele wereld. Voor nieuwe soorten heeft Rijnbeek een proeftuin ingericht.

in de praktijk bewezen hebben. Onze referentiesubstraten dienen als basis voor nieuwe toepassingen en kunnen voor alle verschillende segmenten binnen de boomkwekerij ingezet worden.'

Volgens Mart Slingerland zijn de inzichten verruimd gedurende de transitie naar de toepassing van nieuwe grondstoffen. 'Het gaat vooral om de onderlinge verhoudingen tussen de groeielementen die beschikbaar zijn en in balans moeten blijven tijdens de teelt. De eerste weken na het oppotten zijn erg belangrijk voor de plant; dan wordt eigenlijk de basis voor de gehele teelt gelegd.'

Credits voor veenvrij-verhaal

Inmiddels zijn er al heel wat partijen in veenvrij substraat afgeleverd. Van Vemde: 'Maar we vertellen onze klanten niet welke planten veenvrij

zijn geteeld en welke in het oude substraat. We bieden ze ook nog niet gescheiden aan. Wel krijgen we steeds vaker vragen over de beschikbaarheid van veenvrije planten, vooral van onze Engelse afnemers. Die beantwoorden we nog niet, maar er komt een moment dat we dat wel gaan doen. We hebben kwaliteit hoog in het vaandel staan; daarom willen we er eerst 100 procent zeker van zijn dat er geen kwaliteitsverschil is bij al onze soorten. Dan pas gaan we ruchtbaarheid geven aan onze veenvrije teelt. We zijn eigenlijk nog maar in de beginfase.' Van Vemde wil Lensli en in het bijzonder Mart Slingerland de credits geven voor het veenvrij-verhaal. 'Hij is de aanjager; hij heeft altijd al gedacht en geweten dat het deze kant op gaat. Hij is gepakt en gemazeld in de substraatwereld en heeft heel veel knowhow. Mart zag kans om met Lensli stappen te zetten op dit gebied. Ze blazen nu hun partij mee in de top van veenvrij substraat. Mart geeft altijd zijn mening en deelt zijn kennis; daardoor konden we dit avontuur samen aangaan. We hebben er zo veel vertrouwen in dat we het veenvrij telen serieus oppakken. We hebben een partner die meedenkt en -beweegt, precies zoals we willen.'

De Boskoopse kwekerij opereert in een omgeving waarin ze zijn omringd door veel partijen. 'We zijn altijd op zoek naar mensen die naast je komen staan op momenten dat het nodig is. Gaat het goed, dan is iedereen je vriend. Is er iets aan de hand, dan wil je mensen om je heen op wie je kunt bouwen. We hebben gemerkt dat

Lensli niet schroomt om iets te geven zonder iets terug te verwachten. Dat geldt zowel voor kennis als gezamenlijke ontwikkeling. Samen ernaar streven om het beter te doen, dat is wat we verwachten van een partnerschap. Als je succes hebt, straalt dat af van beide partijen. Dat vinden we prettig.'

Rijnbeek gaat alle planten die nieuw worden opgepot dus in veenvrij substraat zetten. Op enig moment zal de kweker in de markt kenbaar maken dat er zowel in veen als veenvrij gekweekte planten worden aangeboden, totdat het hele assortiment veenvrij is. 'Tot die tijd zijn we samen met Lensli continu op zoek naar verbetering, en dat zal daarna doorgaan. We staan open voor nieuwe middelen en mogelijkheden, maar elke dag wordt het percentage veenvrij hier hoger.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!